

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

ОБ'ЄКТНІ ЛАКУНИ В МОВНІЙ ПАРІ «НІМЕЦЬКА – УКРАЇНСЬКА» I СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Амеліна С.М., доктор педагогічних наук, професор (amelina@nubip.edu.ua)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Адекватне відтворення інформації вихідного тексту мовою перекладу може стати своєрідним викликом для перекладача. Оригінальний текст часто містить культурно-специфічну лексику, наприклад, назви реалій, що призводить до проблеми перекладу, оскільки в мові перекладу не завжди існують еквіваленти для цих термінів. Тому пошук способів перекладу так званих лакун з німецької мови на українську залишається актуальним питанням для перекладачів.

Термін «лакуна» походить від латинського «lacuna», що в перекладі означає «діра» або «яма». У перекладознавстві під лакунами розуміють так звані «прогалини розуміння». Як зазначають Н. Glück і М. Rödel, термін «лексична лакуна» використовується для позначення того факту, що лексика природних мов не завжди «симетрично» структурована, а може мати прогалини [2, с. 425]. Оскільки лакуни все ще залишаються складними випадками для перекладачів, а причини та характер їх виникнення можуть бути різними, доцільно розглянути класифікацію лакун. У нашому дослідженні ми спираємося на класифікацію, запропоновану А. Ертельт-Віт та Е. Денисовою-Шмідт, які виділяють такі групи лакун: ментальні лакуни, об'єктні лакуни, діяльнісні лакуни та аксіологічні лакуни [1, с. 174-175].

Щоб проілюструвати труднощі перекладу, спричинені об'єктними лакунами, зосередимося на таких лакунах у німецько-українській мовній парі. Деякі з них можуть бути пов'язані з відмінностями в політичних чи економічних системах. Наприклад, німецька економіка є однією з найсильніших у світі. Але саме цей факт спричиняє багато екологічних проблем. З цієї причини екологи часто називають економіку індустріальних країн (не лише Німеччини) «Abfallwirtschaft», що дослідно означає «економіка відходів», маючи на увазі, що великомасштабне виробництво призводить до великої кількості відходів, упаковки, непридатних для використання продуктів тощо. Все це викидається і ще більше забруднює навколишнє середовище. У контексті української економіки такий термін не використовувався, тому його еквівалент в українській мові відсутній.

Багато соціальних та правових реалій німецького суспільства не мають еквівалентів в Україні, що відповідним чином відображається на мовних аспектах. Наприклад, кожен студент у Німеччині знає, що таке «Bafög». Це абревіатура від слова «Bundesausbildungsförderungsgesetz» – німецького федерального закону, який регулює порядок надання стипендій студентам, що в принципі є не стипендіями, а є своєрідним кредитом. Bafög пропонує молодим людям фінансову підтримку і, таким чином, можливість навчатися. Однак студенти зобов'язані повернути 50% отриманих грошей протягом 20 років після завершення навчання. Стипендіальна система в українських університетах працює за іншими принципами. Тому, перекладаючи слово «Bafög», перекладач повинен не тільки перекласти повне слово, а не абревіатуру, але й пояснити його значення.

Дослідження показало, що найважливішими способами перекладу лакун у німецько-українській мовній парі є такі: транскрипція/транслітерація, адаптація культурної специфіки, описовий переклад, контекстуальний переклад, коментар.

Список використаних джерел

1. Ertelt-Vieth, Astrid & Denisova-Schmidt, Elena (2011): Lakunen-Analyse zur empirischen Forschung interkultureller Kommunikation – Methodologie. In O. Rösch (Ed.): Osteuropa – interkulturelle, interlinguale und kulturvergleichende

Studien. (pp. 170–187). Berlin: News & Media (Wildauer Schriftenreihe Interkulturelle Kommunikation. Bd. 7.).

2. Glück, Helmut / Rödel, Michael (Hg.) (2016): Metzler Lexikon Sprache. 5. Auflage. J. B. Metzler Verlag GmbH, Stuttgart.